

اعلام بي طرفي ايران در جريان جنگ جهاني اول (1293 ش)

از حوادث مهم در دوره زمامداري کابينه ميرزا حسن خان مستوفي الممالك صدر اعظم احمد شاه قاجار، آغاز جنگ جهاني اول بود.

از حوادث مهم در دوره زمامداري کابينه ميرزا حسن خان مستوفي الممالك صدر اعظم احمد شاه قاجار، آغاز جنگ جهاني اول بود. گسترش جنگ بر وضع داخلي همه کشورهاي جهان، به ويژه ايران که از موقعيت استراتژيك و سياسي خاصي برخوردار بود تاثير نهاد. از اين رو، دولت مستوفي الممالك که هجده روز پس از شروع جنگ جهاني اول، تشكيل شده بود پس از تصويب مجلس شوراي ملي، براي صيانت مملکت از هر گونه حادثه اي، بي طرفي ايران در جنگ جهاني اول را در دهم آبان 1293 ش برابر با 12 ذي حجه 1332 ق مطابق با اول نوامبر 1914 م اعلام کرد. وي طي بخشنامه اي از تمام ماموران دولت خواست که فرمان را به مورد اجرا گذارند و کاري خلاف بي طرفي انجام ندهند، لازمه حفظ بي طرفي ايران اين بود که وضع يکساني نسبت به متفقين و متحدين وجود داشته باشد و نمايندگان کشورهاي در حال جنگ، در ايران اقدامي عليه هم صورت ندهند، اما چنين نشد. در اين ميان ضعف سياسي حاکمان، اوضاع آشفته داخلي ايران و جنگ افروزي و توسعه طلبي کشورهاي درگير جنگ موجب گرديد تا بي طرفي ايران نقض شود. به همين سبب، نيروهاي انگلستان، روسيه و عثماني با لشکرکشي به ايران، سرزمين هاي وسيعي را اشغال و خسارت هاي بسياري به کشور و مردم مسلمان ايران وارد کردند. در اين اوضاع، ايران عملاً به يکي از جبهه هاي جنگ جهاني تبديل گشت. قسمتي از مملکت را روس ها اشغال کرده، قسمتي ديگر تحت سلطه عثماني قرار داشت و بخشي ديگر نيز به تصرف انگليس درآمده بود. همچنين چندي بعد نيز قواي آلمان وارد ايران شدند. دولت ايران کوشش داشت روسيه را قانع سازد تا قواي خود را از شمال ايران خارج سازد و بي طرفي ايران حفظ شود، اما نه روسيه و نه متحدين، توجهي به اين امر نداشتند و پيوسته اهداف خود را به قيمت نابودي استقلال ايران دنبال مي کردند. حاصل اين تجاوزات، قحطي و قتل و غارت مردم ايران بود که آثار زبان باري بر کشور نهاد.